

MAGYAR REKTORI KONFERENCIA
BÖLCSÉSZET- ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA

Elnök: Dr. Fazekas Csaba, ME

Alelnökök: Dr. Rostoványi Zsolt, BCE

Dr. Ujváry Gábor, KJF

Á L L Á S F O G L A L Á S

a felvételi eljárás során 2011-től alkalmazásra kerülő érettségi vizsgatárgyak és többletpontok rendszeréről

I.

A bizottság sajnálattal értesült arról, hogy a Magyar Rektori Konferencia Elnöksége 2009. április 28-i ülésén nem támogatta korábbi, a felvételi vizsgatárgyak körének finn, héber és holland nyelvekkel való bővítésére irányuló [állásfoglalásunkat](#). Kérjük, hogy a kezdeményezésünkben foglalt indoklást az Elnökség újólag megvizsgálja, és támogatni szíveskedjen.

Sajnálatosnak, egyben a bölcsészettudományi képzési terület szempontjából szakmailag indokolatlannak látjuk azt a törekvést, amely a potenciális bemeneti tárgyak körét nemhogy a felvételiző által választott szakok, szakirányok jellege szerint bővítené (ezáltal lehetőséget adva a képzést folytató intézménynek a minőségi képzés szinten tartására és fejlesztésére), hanem épp ellenkezőleg, azt szűkíteni igyekszik.

II.

A bizottság megvizsgálta dr. Manherz Károly szakállamtitkár úr 12184/2009. sz. a. kelt levelét, amely a 237/2006. (XI. 27.) Korm. sz. rendelet vonatkozó mellékletének módosításával, a felvételi vizsgatárgyak 2011-es felvételi eljárás során történő szabályozásával foglalkozik.

Fentiekkel összhangban a bizottság sajnálattal állapította meg, hogy a bölcsészettudományi és társadalomtudományi képzési területeken néhány érettségi vizsgatárgyat a jogszabály-alkotó törölni akar a választható tantárgyak köréből. E döntések nemcsak nélkülözik a szakmai érvelést, hanem bizonyos esetekben a jogszabály-tervezet logikus felépítettségét is, és meggyőződésünk, hogy a felsőoktatás színvonalára, továbbá a közoktatásra is negatív következményeket hordoznak.

A bizottság a vizsgatárgyak körének szűkítésére irányuló kezdeményezéseket egyik esetben sem tartja elfogadhatónak, kérjük, az MRK Elnöksége kezdeményezze a vizsgatárgyak körének változatlan fenntartását, illetve az I. pontban említettekkel történő bővítést, az érettségi vizsgatárgyak rendszerét tartalmazó 3. sz. mellékletet is ennek megfelelően határozza meg. Részletes kifogások:

Bölcsészettudományi képzési terület:

1. A magyar képzési ág magyar alapszakára történő jelentkezés esetén a *dráma* tantárgyból tett érettségi feltétlenül indokolt, hiszen ebből a tárgyból szerzett közép (különösen emelt)

szintű vizsga ösztönöz a magyar szakra történő jelentkezésre, és feltételezi, hogy a tantárgy iránt érdeklődő, azt színvonalasan művelő diákok kerülhetnek erre a szakra.

2. Nem fogadható el a *modern filológia* képzési ág *romanisztika* alapszakára való jelentkezés esetén tervezett korlátozás. A *portugál* érettségit feltétlenül figyelembe kell venni (különös tekintettel az alapszak *portugál* szakirányára), valamint a *román* nyelvet akkor is, ha nem nemzetiségi nyelvi érettségit tett a jelentkező. Utóbbi nem logikus, hiszen ezzel egyrészt hátrányos helyzetbe hozzuk például a határon túli, hazánkban továbbtanulni szándékozó diákokat, valamint azért sem, mert hasonló korlátozásra más nemzetiségi nyelvek (szlovák stb.) esetén a jogszabály-alkotó nem gondolt.

3. A rendelet-módosítás végiggondolatlanságának jele, hogy míg a *romanisztika* alapszakra való jelentkezést megtiltaná *portugál* illetve nem nemzetiségi *román* érettségivel, utóbbi lehetőségeket benne hagyta a *szlavisztika* alapszak szakirányaira történő jelentkezéskor. Ez arra figyelmeztet, hogy a rendelet elfogadása előtt annak alapos áttanulmányozása szükséges, bizottságunk állásfoglalása szerint a vizsgatárgyak körének szűkítése ezekben a tervezett irányokban semmiképp nem indokolt.

4. Az *ókori és keleti filológia* képzési ág *keleti nyelvek és kultúrák* alapszakára való jelentkezéskor elfogadhatatlan az *arab*, a *japán* és az *újjörög* érettségi felvételi vizsgatárgyként való figyelembe vételének megszüntetése. A középiskolai érettségi beszűkítésére irányuló törekvés egyben arra is figyelmeztet, hogy a rendelet elfogadása esetén tovább csökkenne az ezen szakokra a középiskolából már nyelvi előképzettséggel rendelkező jelentkezők köre. Kérjük a fenti vizsgatárgyak felvételi során való figyelembe vételének további biztosítását. (Ráadásul bizottságunk itt is észlelte a logikus átgondolás hiányát: az *ókori nyelvek és kultúrák* alapszakra – például klasszika filológia / ógörög szakirányra – ezek szerint be lehetne jutni újjörög érettségivel, viszont a másik alapszak *újjörög* szakirányára nem.) Különösen a japán esetében állapítható meg, hogy a középiskolai oktatásban egyre nő a nyelv tanulása iránti érdeklődés, így az ilyen típusú változtatások óhatatlanul visszahatnak a közoktatásra.

5. A bizottság számára elfogadhatatlan az a tervezet, mely szerint a *szabad bölcsészet* képzési ág alapszakára 2011-től nem lehetne bekerülni *filozófia*, *mozgóképkultúra és médiaismeret* illetve *művészettörténet* tárgyakból tett érettségivel. A szabad bölcsészet alapszak e tárgyaknak megfelelő szakirányokat is integrál, a választási lehetőségek csökkentése tovább szűkíteni a szabad bölcsészet szak mozgásterét. Ráadásul e tárgyak (különösen a filozófia, illetve a művészettörténet) hagyományai, tudományterületi fontossága is ellentmond egy ilyen korlátozásnak.

Általánosságban kívánjuk megjegyezni, hogy az érettségi tárgyak körének különösen az idegen nyelvekkel való szűkítése szakmai érvek alapján nem elfogadható tendenciát tükröz. (Hangsúlyozzuk, ezúttal nem a különböző szaktárgyak idegen nyelven történő vizsgálhatóságát, hanem az idegen nyelvből, mint tantárgyból tett érettségi lehetőségét vetjük fel.) Bizottságunk partner kíván lenni abban a kérdésben, hogyan alakítható ki ezen a téren egy méltányos kompromisszum a kormányzat illetve a (felső- és köz-) oktatási intézmények között. Meggyőződésünk, hogy a nyelvi ismeretek fejlesztése nem pusztán felsőoktatás-politikai szempontból számít stratégiai kérdésnek Magyarországon, továbbá megítélésünk szerint a konkrét lebonyolításnak – más országokhoz hasonlóan – meg lehet találni a költségtakarékos, ugyanakkor szakmai szempontokat is szem előtt tartó és működőképes változatait. A felvételi vizsgatárgyak körének idegen nyelvekkel történő

szűkítése nyomán a felvételi eljárás gyakorlata illetve a művelődési tárca nemzetközi törekvései, általános művelődéspolitikai stratégiája között ellentmondás alakul ki. Miközben arra törekszünk, hogy a magyar nyelv és kultúra külföldi pozícióit javítsuk (s ennek egyik eszközeként támogatjuk, hogy külföldön a magyar nyelv választható érettségi vizsgatárgy legyen, addig itthon nem tekinthetünk más logika szerint az idegen nyelvek érettségi tárgyakként való szerepeltetésére. Utóbbi döntés a magyar kultúrát és annak érdekképviselőit is nehéz helyzetbe hozhatja, és ellentétes a „kulturális és nyelvi sokszínűség” UNESCO-közgyűlés által elfogadott és a magyar országgyűlés által is ratifikált szövegének a szellemével.

Társadalomtudományi képzési terület:

A *szociális képzési ágban* tervezett szűkítés indokolatlan, nem elfogadható. Kérjük, továbbra is biztosítsák a lehetőséget, hogy *művelődési és kommunikációs alapismeretekből* illetve *szociális alapismeretekből* tett szakmai előkészítő vizsgatárgy a felvételi eljárás során figyelembe vehető legyen. E vizsgatárgyak és a képzési ág alapszakjainak jellege közötti kapcsolat egyértelmű.

III.

A bizottság a 2011-es felvételi eljárás során bevezetendő többletpontok rendszerével mind a bölcsészettudományi, mind a társadalomtudományi képzési terület esetén egyetért. A többletpontokat az első hat lehetőség (olimpiai és egyéb sportsikerek, tanulmányi versenyeken – művészeti versenyek, OKTV, Középiskolai Tudományos Diákkörök Országos Konferenciája, Ifjúsági Tudományos Innovációs Tehetségkutató Verseny – való helyezés) esetében mindkét képzési területünkön biztosítani kívánjuk, vagyis a táblázat jobb oldali oszlopába **igen** kerüljön. Ugyanakkor az újonnan bevezetendő lehetőség („a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (2) bekezdésének h) pontja szerint a szakképzésért felelős miniszter által szervezett országos szakmai tanulmányi versenyen elért helyezése alapján a szakmai vizsga egésze (minden része) alól felmentést kapott jelentkező, a 2. számú melléklet szerint szakiránynak megfelelő továbbtanulás esetén 30 többletpont”) kapcsán a bölcsészettudományi képzési terület esetén **igen**, társadalomtudományi képzési terület esetén a **nem** indokolt, hiszen utóbbiaknál a szakirányokat a képzési terület alapszakok vonatkozásában nem tartalmazza. Kérjük, a jogszabály-alkotó utóbbiak körét pontosítani szíveskedjen.

Miskolc-Budapest, 2009. május 21.

Készítette: Dr. Fazekas Csaba egyet. docens, a bizottság elnöke